

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik LXXI

Nr 3

WARSZAWA 1964

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK LXXI

1964

3

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1964

<http://rcin.org.pl>

KOMITET REDAKCYJNY

Henryk Altman, Juliusz Bardach, Józef Gierowski, Aleksander Gieysztor,
Stanisław Herbst, Ryszard Kołodziejczyk, Witold Kula, Gerard Labuda,
Kazimierz Lepszy, Tadeusz Łepkowski, Marian Małowist, Kazimierz
Piwarski, Franciszek Ryszka, Marian H. Serejski, Janusz Tazbir

REDAKTOR

Bogusław Leśnodorski

SEKRETARIAT

Krzysztof Groniowski, Stanisław Trawkowski

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 310261

Państwowe Wydawnictwo Naukowe Warszawa, Miodowa 10
Nakład 2145 + 165 egz. Ark. wyd. 24,25 ark. druk. 16—
Papier druk. sat. kl. V, 70 g 70×100
Oddano do składania 17.IV.64. Podpisano do druku 29.VII.64
Druk ukończono w sierpniu 1964.

Zam. 218/64 Z-82 Cena zł 30.—
Warszawska Drukarnia Naukowa — Warszawa ,ul. Śniadeckich 8

СОДЕРЖАНИЕ

Жанна Корманова — Европейская дипломатия и Гаагский Конгресс I Интернационала по материалам голландских архивов	657
Антонина Клосковска — Социология и история	674
Анна Овсиньска — Немецкое общественное мнение о деятельности Мерославского во время пфальцко-баденской кампании 1849 г.	691
Джордже Живанович — Отголоски январского восстания 1863 г. среди южных славян	710

ДИСКУССИИ И ПОЛЕМИКА

Задания исторической биографии

Тадеуш Лэбковски — Несколько слов об исторической биографистике	711
Ежи Едлицки — Авторы и герои	717
Дискуссия	727

ОБЗОР ИССЛЕДОВАНИЙ

Ежи Охманьски — Историография национального возрождения Литвы	737
РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ И РЕЦЕНЗИИ	753
ХРОНИКА	863
IN MEMORIAM	873
ПИСЬМА В РЕДАКЦИЮ	883

SOMMAIRE

Żanna Kormanowa — L'arrière-plan diplomatique du Congrès de la Haye de la I-re Internationales à la lumière des archeves hollandaises	658
Antonina Kłoskowska — Sociologie et histoire	675
Anna Owsińska — L'activité de Mierosławski lors de la campagne de Palatinat et de Bade en 1849 dans l'opinion publique allemande	692
Djordje Živanović — Les échos de l'insurrection de janvier 1863 chez les Yougoslaves	710

DISCUSSION ET POLEMIQUES

Les tâches de la biographie historique

Tadeusz Łepkowski — Quelques observations au sujet de la biographie historique	711
Jerzy Jedlicki — Auteurs et héros	717
Discussions	727

REVUE DE RECHERCHES

Jerzy Ochmański — L'historiographie de la renaissance nationale de la Lithuanie	737
CRITIQUES ET COMPTE-RENDUS	753
CHRONIQUE	863
IN MEMORIAM	873
CORRESPONDANCE	883

SPIS TREŚCI

Żanna Kormanowa — Dyplomatyczne zaplecze kongresu haskiego I Międzynarodówki w świetle archiwaliów holenderskich	637
Antonina Kłoskowska — Socjologia a historia	661
Anna Owsieńska — Opinia niemiecka o działalności Mierosławskiego w kampanii 1849 roku	677
Djordje Živanović — Echa powstania styczniowego wśród Jugosłowian	693

DISKUSJE I POLEMIKI

Zadania biografii historycznej

Tadeusz Łepkowski — Kilka uwag o historycznej biografistyce . . .	711
Jerzy Jedlicki — Autorzy i bohaterowie	717
Dyskusja	727

PRZEGLĄDY BADAŃ

Jerzy Ochmański — Historiografia odrodzenia narodowego Litwy . . .	737
--	-----

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Jerzy Dowiąt — Dyskusja nad kryzysem państwa piastowskiego w pierwszej połowie XI wieku	753
Marian Drozdowski, Józef Lewandowski — Państwo polskie 1918—1939	761

*

Generalizations in Writing of History — Marian Henryk Serejski	771
B. Miśkiewicz, Wstęp do badań historycznych — Józef Dutkiewicz	773
E. A. Kosminskij, Istoriografia Srednich wiekow — Marian Henryk Serejski	777
Al. Krawczuk, Virtutis ergo. Nadania obywatelstwa rzymskiego przez wodzów republiki — Tadeusz Łoposzko	779
St. Russocki, S. K. Kuczyński, J. Willaume — Godło, barwy i hymn Rze- czypospolitej. Zarys dziejów — Stefan Kieniewicz	780
T. Kałkowski, Tysiąc lat monety polskiej — Ryszard Kiersnowski	783
P. Duthilleul, L'evangelisation des Slaves — Cyrille et Methode — Tadeusz Manteuffel	784
R. Rosin, Słownik historyczno-geograficzny ziemi wieluńskiej w średnio- wieczu — Tadeusz Lalik	785
A. v. Brandt, Die Hanse und die nordischen Mächte im Mittelalter — Hen- ryk Samsonowicz	787
A. L. Choroskiewicz, Torgowlia Wielikogo Nowgoroda s Pribaltikoj i Zapadnoj Europoj v XIV—XV wiekach — Maria Bogucka	789

Księga radziecka Miasta Starej Warszawy — Stanisław Russocki	792
I. Zarębski, Długosz a Poggio Bracciolini — Anna Strzelecka . . .	794
L. Żytkowicz, Studia nad gospodarstwem wiejskim w dobrach kościelnych	
XVI w. — Bohdan Baranowski	796
St. Grodziski, Ludzie luźni — Stefan Gruszecki	798
VI. Procházka, Česká poddanská nemovitost v pozemkových knihách 16. a 17. století — Wojciech Hejnosz	800
Statystyka obrotu towarowego Gdańska w latach 1651—1815; Statystyka żeglugi Gdańska w latach 1670—1815 — Helena Madurowicz-Urbańska	802
Le mouvement des idées dans les pays slaves pendant la seconde moitié du XVIII ^e siècle — Ryszard W. Wołoszyński	805
Utopie et Institutions au XVIII ^e siècle — Ryszard W. Wołoszyński	807
F. Valjavec, Geschichte der abendländischen Aufklärung — Stanisław Salmonowicz	810
A. Zahorski, Ignacy Wyssogota Zakrzewski Prezydent Warszawy — Władysław Maria Grabski	812
K. D. Tönnesson, La Défaite des Sans-culottes — Andrzej Zahorski	814
B. Leśnodorski, Wł. Sobociński, J. Sawicki, Studia z dziejów Wydziału Prawa Uniwersytetu Warszawskiego — Halina Chamerska	817
St. Borowski, Kształtowanie się rolniczego rynku pracy w Wielkopolsce w okresie wielkich reform agrarnych 1807—1860 — Jerzy Wojtowicz	818
M. Żychowski, Ludwik Mierosławski — Józef Dutkiewicz	820
H. J. Mościcki, Cytadela Warszawska — Janusz Berghauzen	823
Inwentarze i katalogi archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego — Bogusław Ratusiński	824
H. Jabłoński, Aleksander Waszkowski ostatni naczelnik miasta Warszawy w powstaniu 1863—1864 — Emanuel Halicz	826
A. Leśniewski, Bakunin a sprawy polskie w okresie Wiosny Ludów i powstania styczniowego 1863 roku — Andrzej Korzon	828
J. Bouvier, Le Crédit Lyonnais de 1863 à 1882 — Irena Pietrzak-Pawłowska	832
K. Groniowski, Realizacja reformy uwłaszczeniowej 1864 roku — Zbigniew Stankiewicz	835
M. Wawrykowa, Rewolucyjne narodnictwo w latach siedemdziesiątych XIX w. — Irena Koberdowa, Mirosław Wierzchowski	839
R. Girod, Études sociologiques sur les couches salariées — Janusz Żarnowski	842
M. Pirko, Niemiecka polityka wywłaszczeniowa na ziemiach polskich w latach 1907—1908 — Adam Galos	845
W. Hubatsch, Germany and the Central Powers in the World War 1914—1918 — Adam Galos	848
J. Lewandowski, Federalizm. Litwa i Białoruś w polityce obozu belwederskiego — Piotr Łossowski	850
W. Wrzeziński, Ruch polski na Warmii, Mazurach i Powiślu w latach 1920—1939 — Marian Orzechowski	852
R. Wapiński, Działalność Narodowej Partii Robotniczej na terenie województwa pomorskiego w latach 1920—1930 — Antoni Czubiński	857
PPS Lewica 1926—1931 — Antoni Czubiński	859
A. Bornholtzowa, O trudnościach w nauczaniu historii — Julia Tazbirowa	861

KRONIKA

Dyskusja nad programem <i>Wstępu do badań historycznych</i> — Jerzy Ser- czyk	863
Sesja jubileuszowa Instytutu Orientalistycznego UW — J. R.	865
Niemiecko-słowiańskie powiązania naukowe na przełomie XVII i XVIII w. — Ryszard W. Wołoszyński	866
Commission Internationale d'Histoire — Jerzy Kłoczowski	867
Ośrodek Dokumentacji Francuskiego Instytutu Historii Społecznej — Denise Fauvel-Rouif	869
Historia a socjologia — J. Ż.	870

IN MEMORIAM

Kazimierz Budzyk (15 I 1911 — 5 III 1964) — Janusz Tazbir	873
Stanisław Ossowski (22 V 1897 — 7 XI 1963) — Nina Assorodobraj, Witold Kula	875
Antoni Rybarski (24 X 1886 — 24 XI 1962) — Mieczysław Chojnacki	879
Stanisław Tync (7 VI 1889 — 26 I 1964) — Mirosława Chamcówna	881

LISTY DO REDAKCJI

W sprawie artykułu W przededniu setnej rocznicy powstania styczniowego — Henryk Batowski	883
Sprostowanie — Władysław Sobociński	884

Inquiries and orders with regard to all Polish scientific periodicals
should be addressed to:

- AUSTRALIA — Contal, Co 94, Elizabeth Street, Melbourne C 1
- AUSTRIA — Verlags- und Kommissionsbuchhandlung Rudolf Fischl, Wien 1,
Schönlaterngasse 13
- BELGIUM — Du Monde Entier, 5 Place St. Jean, Bruxelles 1
- BRASIL — Editorial Vitória Limitada, Rua Juan Pablo Duarte 50 sobrado,
Caixa Postal 165 CZ-OO, Rio de Janeiro
- CANADA — S. Proszowski, 722, Queen Street W. Toronto 3, Ontario
- DENMARK — Ejnar Munksgaard Ltd., Prags Boulevard 47, Copenhagen S
- ENGLAND — Blackwell's, Broad Street, Oxford
- FEDERAL GERMAN
REPUBLIC — Kubon und Sagner, 8 München 34, Schlessfach 68
- FINLAND — Akateeminen Kirjakauppa: Keskuskatu 2, Helsinki
- FRANCE — La Boutique Polonaise, 25, Rue Drouot, Paris IXe
- THE NETHERLANDS — Meulenhoff and Co., N.V., Beulingstraat 2, P.O. Box 197 Amsterdam C
- ITALY — Libreria Commissionaria Sansoni, S.P., Via Gino Capponi 26,
Firenze, Casella Postale 552
- JAPAN — „Nauka“ Ltd., 2, Kandá-Zinbocho, 2-Chome, Chiyoda-Ku, Tokyo
- NORWAY — Narvesens Litteratur Tjeneste, P.O. Box 115, Oslo
- SWITZERLAND — Pinkus and Co., Zürich 1, Froschaugasse 7
- SWEDEN — Ab Nordiska Bokhandeln, Drottningatan 7—9, Stockholm 1
- U.S.A. — Stechert-Hafner, Inc., 31, East 10th Street, New York 3, N.Y.
— Fam Book Service, 69 Fifth Avenue-Suite 8 F, New York 3, N.Y.
- ISRAEL — „Spedron“ F. Birnbaum, 27, Allenby Road, Tel-Aviv
— „Księgarnia Polska“ E. Neustein, 94, Allenby Road, Tel-Aviv

or direct to:

Export and Import Enterprise „RUCH“
Warszawa, ul. Wilcza 46, POLAND
our bankers: Bank Handlowy w Warszawie S.A.

Cena zł 30,—

TYLKO PRENUMERATA ZAPEWNI REGULARNE OTRZYMYWANIE

KWARTALNIKA HISTORYCZNEGO

PRENUMERATA KRAJOWA

Zamówienia i wpłaty przyjmują:

— Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch”,
Warszawa, ul. Wronia 23, konto PKO nr 1-6-100.020. — Urzędy
pocztowe i listonosze — Księgarnie „Domu Książki“.

Prenumerata: roczna 120,— zł półroczna 60,— zł

Bieżące numery można nabyć lub zamówić w księgarniach „Domu Książki”
oraz w Ośrodku Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych Polskiej
Akademii Nauk — Wzorcownia Wydawnictw Naukowych PAN — Osso-
lineum — PWN. Warszawa, Pałac Kultury i Nauki (wysoki parter).

PRENUMERATA ZAGRANICZNA

— Cena prenumeraty ze zleceniem wysyłki za granicę wy-
nosi 40% drożej. — Zamówienia dla zagranicy przyjmuje
Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych
„Ruch”, Warszawa, ul. Wilcza 46, konto PKO Nr 1-6-100-024

Les demandes concernant les conditions d'achat de toutes les revues
scientifiques polonaises doivent être adressées à l'Entreprise d'Exportation
et d'Importation „Ruch” Warszawa 1, Rue Wilcza 46.

Le contenu de prochains numéros des revues scientifiques ainsi que
leurs prix sont indiqués dans le bulletin „Polish Scientific Periodicals”,
que vous trouverez dans les bibliothèques et grandes maisons de diffusion
de presse de votre pays.